

Individualizace věci při vlastnické žalobě

V případě, kdy nelze hromadně vyráběnou a prodávanou věc identifikovat takovým způsobem, aby byla odlišena od všech ostatních výrobků stejného druhu, nelze po žalobci žádat, aby věc popsal způsobem, který by takovou věc odlišil od všech existujících výrobků stejného druhu, stačí pak obecnější popis. Pokud by žalovaný tvrdil, že má v držbě (detenci) více věcí, které by odpovídaly takto obecně specifikované věci, bylo by na něm důkazní břemeno, že je tomu tak; v případě, že by v řízení vyšlo najevo, že tomu tak skutečně je, musel by žalobce popis věci upřesnit.....

V případě, kdy nelze hromadně vyráběnou a prodávanou věc identifikovat takovým způsobem, aby byla odlišena od všech ostatních výrobků stejného druhu, nelze po žalobci žádat, aby věc popsal způsobem, který by takovou věc odlišil od všech existujících výrobků stejného druhu, stačí pak obecnější popis. Pokud by žalovaný tvrdil, že má v držbě (detenci) více věcí, které by odpovídaly takto obecně specifikované věci, bylo by na něm důkazní břemeno, že je tomu tak; v případě, že by v řízení vyšlo najevo, že tomu tak skutečně je, musel by žalobce popis věci upřesnit. Pak by již zpravidla disponoval přesnějšími údaji o věci, získanými v průběhu řízení, které by mu umožnily věc popsat podrobněji.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 1474/2002, ze dne 3.10.2002)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce M. Z., zastoupeného advokátkou, proti žalovanému J. K., o určení vlastnického práva, vedené u Okresního soudu v Prostějově pod sp. zn. 6 C 202/2001, o dovolání žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 7. března 2002, č. j. 19 Co 58/2002-18, tak, že usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 7. března 2002, č. j. 19 Co 58/2002-18, a usnesení Okresního soudu v Prostějově ze dne 29. listopadu 2001, č. j. 6 C 202/2001-13, se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu v Prostějově k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Okresní soud v Prostějově (dále „soud prvního stupně“) usnesením z 29. 11. 2001, č. j. 6 C 202/2001-13, odmítl žalobu, kterou se žalobce domáhal určení vlastnického práva k movité věci.

Konstatoval, že movitá věc, která byla předmětem řízení, nebyla v petitu žaloby identifikována tak, aby nebyla zaměnitelná s jinou věcí stejného druhu. Vymezení práv a jim odpovídajících povinností obsažených v petitu žaloby musí být přesné, určité a srozumitelné a po materiální stránce vykonatelné. Žalobu odmítl, když žalobce reagoval na poučení ve smyslu § 43 odst. 2 občanského soudního řádu (dále jen „OSŘ“) nedostatečně, neboť předmětnou movitou věc - barevný televizor AIWA s videorekordérem, identifikoval toliko doplněním čísla jeho typu. Navíc na určení vlastnického práva k uvedené věci není na straně žalobce dán naléhavý právní zájem, neboť lze podat žalobu na její vydání.

Krajský soud v Brně jako soud odvolací usnesením ze 7. 3. 2002, č. j. 19 Co 58/2002-18, usnesení soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o nákladech řízení.

Odvolací soud se ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, odkázal na § 79 odst. 1 OSŘ a uzavřel, že požadavek určitosti a vykonatelnosti žalobní petit v daném případě nesplňoval. Názor žalobce uvedený v odvolání, že by soud měl provést takové dokazování, z něhož by bylo možno potřebné identifikační údaje o movité věci zjistit a na základě toho rozhodnout, nelze akceptovat, když žalobce nemůže odpovědnost za svoji důkazní nouzi přenášet na soud.

Proti usnesení odvolacího soudu podává žalobce dovolání. Uvádí, že na občanskoprávní řízení byl odkázán v rámci trestního řízení, když to bylo zastaveno pro neprůkaznost subjektivní stránky trestného činu krádeže. Nemá žádnou možnost, jak předmět řízení blíže identifikovat. Namítá, že mezi dvěma subjekty může dojít k rozporu o vlastnictví určité movité věci, která se nedá přesně identifikovat a vlastník se tak dostane do důkazní nouze. Pokud byla soudy žaloba na určení vlastnictví barevného televizoru Aiwa s videorekordérem v daném případě odmítnuta, byl ohrožen žalobcův výkon vlastnického práva, neboť mu nebyla dána možnost, aby toto svoje právo hájil soudní cestou.

Žalovaný ve vyjádření k dovolání uvedl, že předmětný televizor je jeho majetkem a připojil doklad o jeho koupi v roce 1989.

Nejvyšší soud jako soud dovolací zjistil, že dovolání bylo podáno včas a řádně zastoupeným účastníkem řízení (§ 240, § 241 OSŘ), je přípustné podle § 239 odst. 3 OSŘ a že je důvodné.

Předmětem dovolacího přezkumu je pouze řešení právní otázky, jak podrobně je třeba v žalobě na ochranu vlastnického práva (v dané věci v žalobě na určení vlastnictví), individualizovat věc, která je předmětem požadované ochrany.

Předseda senátu usnesením vyzve účastníka, aby bylo opraveno nebo doplněno podání, které neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo které je nesrozumitelné nebo neurčité. K opravě nebo doplnění podání určí lhůtu a účastníka poučí, jak je třeba opravu nebo doplnění provést (§ 43 odst. 1 OSŘ).

Není-li přes výzvu předsedy senátu podání řádně opraveno nebo doplněno a v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat, soud usnesením podání, kterým se zahajuje řízení, odmítne. K ostatním podáním soud nepřihlíží, dokud nebudou řádně opravena nebo doplněna. O těchto následcích musí být účastník poučen (§ 43 odst. 2 OSŘ).

Problematikou individualizace věci, ohledně které je podána vlastnická žaloba, se platné právo, na rozdíl od obecného občanského zákoníku z roku 1811 (dále jen „OZO“), nezabývá. Podle § 370 OZO platilo, že kdo movitou věc soudně žádá nazpět, musí ji popsat znaky, kterými se rozezná od všech podobných věcí stejného druhu. Požadavek na individualizaci věci byl upřesněn judikaturou býv. Nejvyššího soudu v Brně. Například v rozsudku ze dne 14. 9. 1944, sp. zn. RV I 1110/43 (Vážný

18813) Nejvyšší soud uvedl, že „ustanovení § 370 OZO o popisu vindikované věci nelze vykládati tak rigorosně, že by byl nutný tak zevrubný popis zažalovaných věcí, aby byly rozlišeny ode všech ostatních věcí stejného druhu - vůbec "ve světě" existujících. Stačí, je-li prokázána taková individualizace věci, aby byla dána určitost žalobní žádosti a věc bylo možno rozeznati od věcí stejného druhu, jsoucích v držbě toho, proti komu se žalobce domáhá jejího vydání“.

Uvedený závěr platí i nadále. V mnoha případech nebude možno hromadně vyráběnou a prodávanou věc identifikovat takovým způsobem, aby byla odlišena od všech ostatních výrobků stejného druhu. V takovém případě však nelze po žalobci žádat, aby věc popsal způsobem, který by takovou věc odlišil od všech existujících výrobků stejného druhu. Postačí, popíše-li ji obecněji (např. televizor určité značky a průměru obrazovky). Pokud by žalovaný tvrdil, že má v držbě (detenci) více věcí, které by odpovídaly takto obecně specifikované věci, bylo by na něm důkazní břemeno, že je tomu tak; v případě, že by v řízení vyšlo najevo, že tomu tak skutečně je, musel by žalobce popis věci upřesnit. Pak by již zpravidla disponoval přesnějšími údaji o věci, získanými v průběhu řízení (např. na základě ohledání věci podle § 130 OSŘ), které by mu umožnily věc popsat podrobněji.

V daném případě nebylo již z žalobního návrhu možno dovodit, že žaloba má takové nedostatky, které brání pokračování v řízení. Nebylo tedy namíste odmítnutí žaloby podle § 43 odst. 2 OSŘ; pokud soudy v nalézacím řízení na věc aplikovaly zmíněné ustanovení, spočívá jejich rozhodnutí na nesprávném právním posouzení věci.

Z uvedeného je zřejmé, že dovolání je důvodné. Proto nezbylo, než rozhodnutí odvolacího soudu zrušit; vzhledem k tomu, že důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i pro rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 OSŘ).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)